

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในผู้ติตสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอดส์ ที่มารับบริการ ณ คลินิกบำบัดยาเสพติด สังกัดสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร จำนวน 3 แห่ง ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2542 ถึง วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2543 ซึ่งกลุ่มตัวอย่างได้จากการคำนวณขนาดตัวอย่าง และการสุ่มตัวอย่างในการศึกษาเชิงพรรณนา จำนวน 385 ราย ในขณะที่เก็บข้อมูลได้เพิ่ม จำนวนขนาดตัวอย่าง 10 % เนื่องจากการนัดผู้ป่วยมาวันรุ่งขึ้นอาจจะมีผู้หายไปจากการศึกษา ฉะนั้น ได้ขนาดตัวอย่างจำนวน 426 ราย และ สุ่มคลินิกบำบัดยาเสพติดที่จะเข้าไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย เขตละ 1 คลินิก คือ เขตเมืองชั้นใน ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 เขตบางซื่อ เขตเมืองชั้นกลาง ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 21 วัดธาตุทอง เขตคลองเตย และ เขตเมืองชั้นนอก ได้แก่ ศูนย์บริการสาธารณสุข 29 ช่วง - นุชเนตร เขตจอมทอง โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา คลินิกละ 142 ราย รวม 426 ราย ในช่วงที่ดำเนินการกลุ่มตัวอย่างได้หายไปจากการศึกษา เนื่องจากต้องโทษคุมขัง และไม่มาบำบัดรักษาเสพติดคือในช่วงเก็บข้อมูล จึงตัดออกจากการศึกษา จำนวน 41 ราย ดังนี้

- คลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 บางซื่อ จำนวน 13 ราย
- คลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 21 วัดธาตุทอง จำนวน 14 ราย
- คลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 29 ช่วง - นุชเนตร จำนวน 14 ราย

ซึ่งทั้งหมด 41 ราย ไม่มีประวัติป่วยเป็นวันโรคปอด และในขณะที่ทำการศึกษาเก็บเสมหะได้เพียง 1 ครั้ง และผลการตรวจเสมหะด้วยกล้องจุลทรรศน์ ได้ผลเป็นลบทุกราย ดังนั้น จึงเหลือจำนวนตัวอย่างที่ศึกษาจริงจำนวน 385 ราย คือ

- คลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 บางซื่อ จำนวน 129 ราย
- คลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 21 วัดธาตุทอง จำนวน 128 ราย
- คลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 29 ช่วง - นุชเนตร จำนวน 128 ราย

จากการถ่ายภาพรังสีทรวงอก และการตรวจเสมหะโดยใช้กล้องจุลทรรศน์ พบผู้ป่วยที่มีเงาภาพถ่ายรังสีทรวงอก ที่แสดงว่าป่วยเป็นวัณโรค 13 ราย และได้รับการรักษาอยู่ในปัจจุบัน ส่วนการตรวจเสมหะในกลุ่มตัวอย่างพบว่า ไม่พบเชื้อวัณโรคในเสมหะทั้ง 385 ราย จากข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์ ซึ่งผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอตามลำดับดังนี้

- หมวดที่ 1 ความชุกของวัณโรคปอดในผู้ติตสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอดส์
- หมวดที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของประชากร
- หมวดที่ 3 ข้อมูลภาวะโภชนาการ ประวัติการได้รับภูมิคุ้มกัน และประวัติการเจ็บป่วย
- หมวดที่ 4 ข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย
- หมวดที่ 5 ข้อมูลการป่วยเป็นวัณโรคของผู้ติตสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอดส์และสมาชิกในครอบครัว

- หมวดที่ 6 ข้อมูลประวัติการดื่มสุรา และการสูบบุหรี่
- หมวดที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติด
- หมวดที่ 8 ความรู้ ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรคปอด
- หมวดที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรกับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี
- หมวดที่ 10 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด
- หมวดที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับสารเสพติด กับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี
- หมวดที่ 12 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระยะเวลา และปริมาณการเสพยาเสพติด ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด
- หมวดที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับวัณโรคปอด กับการป่วยเป็นวัณโรค ในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี
- หมวดที่ 14 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ความรู้ ทัศนคติ การปฏิบัติตัวต่อวัณโรค เพื่อป้องกันวัณโรคของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด

หมวดที่ 1 ความชุกของวัณโรคปอดในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

อัตราความชุกของวัณโรคปอด ในกลุ่มผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี ที่มารับบริการ ณ คลินิก บำบัดยาเสพติด สังกัดสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร ระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2542 ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2543 จากการใช้แบบสอบถาม การตรวจเสมหะโดยกล้องจุลทรรศน์ และการถ่ายภาพรังสีทรวงอก ปรากฏผลดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

1. จากการถ่ายภาพรังสีทรวงอก จำนวน 385 ราย พบว่ามีผลภาพรังสีทรวงอกเข้าได้กับวัณโรคจำนวน 13 ราย โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างจากศูนย์บริการสาธารณสุข 3 บางซื่อ 4 ราย ศูนย์บริการสาธารณสุข 21 วัฒนาทอง 5 ราย และ ศูนย์บริการสาธารณสุข 29 ช่วงนุชเนตร 4 ราย

2. จากการตรวจเสมหะ ในกลุ่มตัวอย่าง 385 ราย ได้ผลเป็นลบทุกราย

คำนวณอัตราความชุกของวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี ในแต่ละคลินิก และอัตราความชุกทั้งหมดของกลุ่มตัวอย่างดังนี้

อัตราความชุกของวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

$$= \frac{\text{จำนวนผู้ป่วยวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี} \times 100}{\text{จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีทั้งหมดที่ทำการศึกษา}}$$

จำนวนผู้ติดเชื้อเอชไอวีทั้งหมดที่ทำการศึกษา

จากการศึกษาพบว่า อัตราความชุกของวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี ต่อประชากรที่ศึกษา 100 คน ของคลินิกบำบัดยาเสพติด ศูนย์บริการสาธารณสุข 3 เท่ากับ 3.1 ศูนย์บริการสาธารณสุข 21 วัฒนาทอง และศูนย์บริการสาธารณสุข 29 ช่วง - นุชเนตร เท่ากับ 3.9 และ 3.1 ตามลำดับ

สำหรับอัตราความชุกของวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเอชไอวีที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี ที่ทำการศึกษาทั้งหมด เท่ากับ ร้อยละ 3.4 (95 % CI = 1.59 - 5.21)

ตารางที่ 4.1 อัตราความชุกของวัณโรค จำแนกตามคลินิกบำบัดยาเสพติด

คลินิกบำบัด ยาเสพติด	จำนวน กลุ่มตัว อย่าง	ผล Chest X - ray		อัตราความชุกวัณโรคจากผล Chest X - ray (ร้อยละ)	ผล Direct smear		อัตราความชุกวัณโรค จากผล Direct smear (ร้อยละ)
		บวก(ราย)	ลบ(ราย)		บวก (ราย)	ลบ (ราย)	
ศูนย์บริการ สาธารณสุข 3 บางซื่อ	129	4	125	3.1	0	129	0
ศูนย์บริการ สาธารณสุข 21 รัชดา ทอง	128	5	123	3.9	0	128	0
ศูนย์บริการ สาธารณสุข 29 ช้าง-นุช เนตร	128	4	124	3.1	0	128	0
รวม	385	13	372	3.4	0	385	0

หมวดที่ 2 ข้อมูลทั่วไปของประชากร

1.1 ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด แบ่งออกได้ดังนี้ (ตารางที่ 4.1)

อายุ กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด อยู่ในกลุ่มอายุ 15 – 24 ปี เป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 46.1 และร้อยละ 32.5 ตามลำดับ อายุเฉลี่ยในกลุ่มที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เท่ากับ 31.1 ปี (S.D. = 9.7 ปี) อายุเฉลี่ยในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เท่ากับ 31.9 ปี (S.D. = 10.3 ปี)

เพศ กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 84.6 และร้อยละ 92.2 ตามลำดับ

สถานภาพสมรส พบว่าส่วนใหญ่มีสถานภาพสมรสโสด ทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด คิดเป็นร้อยละ 53.8 และร้อยละ 55.1 ตามลำดับ รองลงมาคือ สถานภาพสมรสคู่ ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค ร้อยละ 30.8 และในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค ร้อยละ 34.7

ศาสนา กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ร้อยละ 92.3 และ 95.2 รองลงมาคือ ศาสนาอิสลาม ร้อยละ 7.7 และ 3.0

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จบการศึกษามัธยมศึกษา และระดับประถมศึกษา ในจำนวนเท่า ๆ กัน คือ ร้อยละ 46.2 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่จบการ

ศึกษาระดับมัธยมศึกษา ร้อยละ 40.8 รองลงมาคือ ระดับประถมศึกษา ร้อยละ 28.5

อาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ มีอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 46.2 และ 39.5 รองลงมาคือไม่ได้ประกอบอาชีพ คิดเป็นร้อยละ 38.4 และ 26.1

รายได้เฉลี่ยของครอบครัว พบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ไม่มีรายได้ ร้อยละ 38.4 และ 29.6 ตามลำดับ รองลงมาคือ มีรายได้ 5001-7000 บาท ร้อยละ 23.1 และ 18.5 ค่าเฉลี่ยรายได้เท่ากับ 3,807.7 บาท (S.D = 3556.3 บาท) และ 4947.2 บาท (S.D = 5238.7 บาท)

ภาระหนี้สินของครอบครัว พบว่าส่วนใหญ่ ครอบครัวไม่มีภาระหนี้สิน ทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด คือ ร้อยละ 76.9 และ 77.6 ตามลำดับ ภาระหนี้เฉลี่ยในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรค เท่ากับ 39033.9 บาท (S.D = 220430.8 บาท) และ 76923.1 บาท (S.D = 257370.3 บาท)

จำนวนสมาชิกในครอบครัว ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีสมาชิกในครอบครัวส่วนใหญ่ น้อยกว่า 5 คน ร้อยละ 53.8 ส่วนในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีสมาชิกในครอบครัวตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป เป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 55.9 จำนวนสมาชิกในครอบครัวในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอดเฉลี่ย เท่ากับ 5.8 คน (S.D = 3.4 คน) และ 5.1 คน (S.D = 2.6 คน) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.2 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามลักษณะประชากร

ลักษณะทางประชากร	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
15 – 24	6	46.1	121	32.5	127	33.0
25 – 34	2	15.4	104	28.0	106	27.5
35 – 44	3	23.1	107	28.8	110	28.6
45 – 54	2	15.4	29	7.8	31	8.3
55 ขึ้นไป	0	0	11	2.9	11	2.9
ค่าเฉลี่ย (Mean)	31.1		31.9		31.9	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	9.7		10.3		10.3	
เพศ	(n = 13)		(n =372)		(n =385)	
ชาย	11	84.6	343	92.2	354	91.9
หญิง	2	15.4	29	7.8	31	8.1
สถานภาพสมรส	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
โสด	7	53.8	205	55.1	212	55.1
คู่	4	30.8	129	34.7	133	34.5
หม้าย/หย่า/แยก	2	15.4	38	10.2	40	10.4
ศาสนา	(n =13)		(n = 372)		(n =385)	
พุทธ	12	92.3	354	95.2	366	95.1
อิสลาม	1	7.7	11	3.0	12	3.1
คริสต์	0	0	7	1.8	7	1.8

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ระดับการศึกษา	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่ได้เรียน	0	0	15	4.0	15	3.9
ประถมศึกษา	6	46.2	106	28.5	112	29.0
มัธยมศึกษา	6	46.2	152	40.8	158	40.9
ปวช.	1	7.6	65	17.5	66	17.2
ปวส.	0	0	17	4.6	17	4.5
ปริญญาตรี	0	0	7	1.9	7	1.9
นักศึกษา	0	0	10	2.7	10	2.6
อาชีพ	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่มีอาชีพ	5	38.4	97	26.1	102	26.5
เกษตรกร	0	0	1	0.3	1	0.3
รับจ้าง	6	46.2	147	39.5	153	39.7
ค้าขาย	2	15.4	78	21.0	80	20.8
รับราชการ	0	0	7	1.9	7	1.8
รัฐวิสาหกิจ	0	0	3	0.8	3	0.8
ลูกจ้างประจำ	0	0	9	2.4	9	2.3
พนักงานบริษัทเอกชน	0	0	12	3.2	12	3.1
ข้าราชการบำนาญ	0	0	2	0.5	2	0.5
แม่บ้าน	0	0	1	0.3	1	0.3
นักศึกษา	0	0	15	4.0	15	3.9

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

ลักษณะทางประชากร	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
รายได้เฉลี่ยของครอบครัว(บาท/เดือน)	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
ไม่มีรายได้	5	38.4	110	29.6	115	29.8
น้อยกว่า/เท่ากับ 3,000	1	7.7	42	11.3	43	11.2
3,001 – 5,000	1	7.7	62	16.7	63	16.4
5,001 – 7,000	3	23.1	69	18.5	72	18.7
7,001 – 9,000	3	23.1	39	10.5	42	10.9
มากกว่า 9,000	0	0	50	13.4	50	13.0
ค่าเฉลี่ย (Mean)	3807.7		4947.2		4908.7	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	3556.3		5238.7		5191.6	
ภาระหนี้สินในครอบครัว	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
ไม่มีหนี้สิน	10	76.9	289	77.6	299	77
น้อยกว่า 10,000	0	0	32	8.7	32	8.4
10,000 – 50,000	0	0	25	6.7	25	6.5
มากกว่า 50,000	3	23.1	26	7.0	29	7.5
ค่าเฉลี่ย (Mean)	39033.3		76923.1		40313.2	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	220430.8		257370.3		256051.6	
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	(n = 13)		(n = 372)		(n =385)	
น้อยกว่า 5 คน	7	53.8	164	44.1	171	44.5
ตั้งแต่ 5 คนขึ้นไป	6	46.2	208	55.9	214	55.5
ค่าเฉลี่ย (Mean)	5.8		5.1		5.1	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	3.4		2.6		2.6	

หมวดที่ 3 ข้อมูลภาวะโภชนาการ ประวัติการได้รับภูมิคุ้มกัน และประวัติการเจ็บป่วย (ตารางที่ 4.3)

กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีภาวะโภชนาการ ประวัติการได้รับภูมิคุ้มกัน และประวัติการเจ็บป่วย ดังนี้

ภาวะโภชนาการ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด และกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีภาวะทุพโภชนาการ เป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 92.3 และ 56.2

การได้รับภูมิคุ้มกันวัณโรค (บีซีจี)

จากการตรวจสอบผลเป็นในการฉีดวัคซีน บีซีจี ของกลุ่มตัวอย่างพบว่า ส่วนใหญ่มีผลเป็น บีซีจี โดยในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ร้อยละ 53.8 ในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ร้อยละ 69.1

การมีโรคประจำตัว

กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ไม่มีโรคประจำตัวอื่น นอกจากวัณโรค ร้อยละ 100.0 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ไม่มีโรคประจำตัว ร้อยละ 89.8

ชนิดของโรคประจำตัว

ชนิดของโรคประจำตัวกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ป่วยเป็นวัณโรคปอดอย่างเดียว ร้อยละ 100.0 และในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีประวัติเคยป่วยเป็นวัณโรคปอดและได้รับการรักษา จนหายเป็นปกติ ร้อยละ 56.8 รองลงมาคือโรค หืด ร้อยละ 18.9

การรักษาโรคประจำตัว และยาที่ได้รับในการรักษา

กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ได้รับการรักษาโรคประจำตัว ร้อยละ 100.0 และ 81.1 นอกจากนี้กลุ่มตัวอย่างรู้จักเรียกชื่อยาในการรักษาโรคประจำตัว เป็นส่วนใหญ่ คือ ร้อยละ 100.0 และ 94.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 4.3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามภาวะโภชนาการ การได้รับภูมิคุ้มกัน และประวัติการเจ็บป่วย

ประวัติการเจ็บป่วย	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ภาวะโภชนาการ	(n =13)		(n = 372)		(n = 385)	
ปกติ	1	7.7	163	43.8	164	42.5
ทุพโภชนาการ	12	92.3	209	56.2	221	57.5
การได้รับภูมิคุ้มกัน (บีซีจี)	(n =13)		(n = 372)		(n =385)	
ไม่มีผลเป็น	6	46.2	115	30.9	221	29.9
มีผลเป็น	7	53.8	257	69.1	264	70.1
การมีโรคประจำตัว	(n =13)		(n =372)		(n = 385)	
ไม่มีโรคประจำตัว	0	0	335	89.8	335	86.8
มีโรคประจำตัว	13	100.0	37	10.2	50	13.2
ชนิดของโรคประจำตัว	(n =13)		(n = 37)		(n = 50)	
โรคเบาหวาน	0	0	1	2.7	1	2.0
โรคไตวาย	0	0	2	5.4	2	4.0
หอบหืด	0	0	7	18.9	7	14.0
วัณโรค	13	100.0	21*	56.8	34	68
กระเพาะ	0	0	3	8.1	3	6
โรคอื่น ๆ	0	0	3	8.1	3	6
การได้รับการรักษาโรคประจำตัว	(n = 13)		(n =37)		(n = 50)	
เคย	13	100.0	30	81.1	43	86
ไม่เคย	0	0	7	18.9	7	14
ยาที่ได้ในการรักษาโรคประจำตัว	(n =13)		(n = 37)		(n = 50)	
ไม่ทราบ	0	0	2	5.4	2	2.0
ทราบ	13	100.0	35	94.6	48	96.0

* เคยป่วยเป็นวัณโรค และรักษาหายแล้ว

หมวดที่ 4 ข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย (ตารางที่ 4.4)

ข้อมูลสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จากการศึกษาพบว่า ส่วนใหญ่ พักอาศัยในย่านการค้า ร้อยละ 69.2 และ 70.4 รองลงมาคือ เขตชานเมือง ร้อยละ 23.1 และ 19.1 ตามลำดับ

ลักษณะที่พักอาศัย กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่มีที่พักอาศัยเป็นบ้านตึก ร้อยละ 69.2 และ 32.5 รองลงมาคือบ้านชั้นเดียว ร้อยละ 15.4 และ 22.8 ตามลำดับ

จำนวนห้องนอนต่อครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีจำนวนห้องนอนส่วนใหญ่ 1 ห้อง คิดเป็นร้อยละ 30.7 ส่วนในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่มีจำนวน 3 ห้องนอนต่อครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 25.8 จำนวนห้องนอนโดยเฉลี่ย ต่อสมาชิกในครอบครัว เท่ากับ 2.8 ห้อง (S.D = 1.9 ห้อง) และ 2.9 ห้อง (S.D = 1.5 ห้อง) ตามลำดับ

จำนวนคนที่นอนห้องเดียวกัน ทั้งในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่จะนอนคนเดียว ร้อยละ 46.2 และ 46.1 จำนวนคนที่นอนห้องเดียวกันโดยเฉลี่ย ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรค เท่ากับ 2.0 (S.D = 1.2) และ 1.9 (S.D = 1.1) ตามลำดับ

การมีบริเวณบ้านที่พำนักอาศัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่มีบริเวณบ้าน ร้อยละ 76.9 และ 62.4 ตามลำดับ

การมีเพื่อนบ้านป่วยเป็นวัณโรค กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ ไม่มีเพื่อนบ้านป่วยเป็นวัณโรค ร้อยละ 46.1 และ 51.6

ตารางที่ 4.4 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย

ลักษณะสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
เขตที่พักอาศัย						
ย่านการค้า	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
เขตชานเมืองหรือชนบท	9	69.2	262	70.4	271	70.3
เขตโรงงานอุตสาหกรรม	3	23.1	71	19.1	74	19.3
ชุมชนแออัด	1	7.7	20	5.4	21	5.5
	0	0	19	5.1	19	4.9

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลักษณะสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ลักษณะที่พักอาศัย	(n = 13)		(n =372)		(n =385)	
กระต๊อบ	0	0	6	1.6	6	1.6
บ้านชั้นเดียว	2	15.4	85	22.8	87	22.5
ห้องแถว	0	0	42	11.4	42	10.9
บ้านตึก	9	69.2	121	32.5	130	33.8
บ้านสองชั้นครึ่งปูนครึ่งไม้	2	15.4	118	31.7	120	31.2
จำนวนห้องนอน(ห้อง/ครอบครัว)	(n =13)		(n = 372)		(n =385)	
1	4	30.7	59	15.8	63	16.4
2	2	15.4	94	25.2	96	24.9
3	3	23.1	96	25.8	99	25.6
4	3	23.1	73	19.6	76	19.7
5	0	0	30	8.1	30	7.9
มากกว่า 5	1	7.7	20	5.5	21	5.5
ค่าเฉลี่ย (Mean)	2.8		2.9		2.9	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	1.9		1.5		1.5	
จำนวนคนที่นอนห้องเดียวกัน(คน/ห้อง)	(n =13)		(n = 372)		(n =385)	
1	6	46.2	172	46.1	178	46.2
2	4	30.0	119	32.0	123	31.9
3	0	0	46	12.5	46	11.9
4	3	23.0	22	5.9	25	6.5
5	0	0	7	1.9	7	1.9
มากกว่า 5	0	0	6	1.6	6	1.6
ค่าเฉลี่ย (Mean)	2.0		1.9		1.9	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	1.2		1.1		1.1	

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

ลักษณะสิ่งแวดล้อมด้านที่อยู่อาศัย	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การมีบริเวณบ้าน	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
มี	10	76.9	232	62.4	242	62.7
ไม่มี	3	23.1	140	37.6	143	37.3
การมีเพื่อนบ้านป่วยเป็นวัณโรค	(n =13)		(n =372)		(n =385)	
มี	3	23.1	34	9.2	37	9.7
ไม่มี	6	46.1	192	51.6	198	51.7
ไม่ทราบ	4	30.8	146	39.2	150	38.6

หมวดที่ 5 ข้อมูลการป่วยเป็นวัณโรคของผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี และสมาชิกในครอบครัว (ตารางที่ 4.5)

การรักษาวัณโรค กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ทุกคนได้รับการรักษาวัณโรค ร้อยละ 100.0 ส่วนกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ประวัตินเคยป่วยเป็นวัณโรค และเคยได้รับการรักษาวัณโรคทุกคน ร้อยละ 5.6

ผลการรักษา ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดทุกคน กำลังรักษาวัณโรค ร้อยละ 100.0 ส่วนกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด แต่มีประวัติเคยป่วยเป็นวัณโรค ได้รับการรักษาจนหายเป็นปกติ จากการป่วยเป็นวัณโรค ร้อยละ 100.0

การมีสมาชิกในครอบครัวป่วยเป็นวัณโรค จากการศึกษาพบว่า ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีสมาชิกในครอบครัวป่วยเป็นวัณโรคเป็นร้อยละ 30.8 และ 7.0

ผลการรักษาวัณโรคของสมาชิกในครอบครัว

ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด สมาชิกของครอบครัวส่วนใหญ่ขาดการรักษา ร้อยละ 50.0 ตาย ร้อยละ 25.0 และขาดการรักษา ร้อยละ 25.0 ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด สมาชิกในครอบครัวรักษาวัณโรคจนหาย ร้อยละ 53.8 และขาดการรักษา 34.6

ตารางที่ 4.5 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามประวัติการป่วยเป็นวัณโรคและการรักษา

ประวัติการเจ็บป่วยเป็นวัณโรคและ ประวัติการรักษา	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การรักษาวัณโรค	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่เคย	0	0	351	94.4	351	90.9
เคย	13	100.0	21	5.6	34	9.1
ผลการรักษา	(n = 13)		(n = 21*)		(n = 34)	
หาย	0	0	21	100.0	21	61.8
กำลังรักษา	13	100.0	0	0	13	38.2
การมีสมาชิกในครอบครัวเป็นวัณโรค	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่มี	9	69.2	346	93.0	355	92.2
มี	4	30.8	26	7.0	30	7.8
ผลการรักษาของสมาชิกในครอบครัว	(n = 4)		(n = 26)		(n = 30)	
หาย	1	25.0	14	53.8	15	50.0
ขาดการรักษา	2	50.0	9	34.6	11	36.7
ตาย	1	25.0	3	11.6	4	13.3

* เคยป่วยเป็นวัณโรค และรักษาหายแล้ว

หมวดที่ 6 ข้อมูลประวัติการดื่มสุรา และการสูบบุหรี่ (ตารางที่ 4.6)

6.1 ลักษณะการดื่มสุรา

การดื่มสุรา กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ไม่ดื่มสุราเลย และเลิกดื่มมากกว่า 1 ปี ร้อยละ 76.9 ส่วนในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ร้อยละ 52.2

ระยะเวลาที่ดื่มสุรา กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ดื่มสุรามานานน้อยกว่า 5 ปี ดื่มนาน 16 – 20 ปี และดื่มนานมากกว่า 20 ปี ในจำนวนเท่าๆ กัน คือ ร้อยละ 33.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ดื่มนานน้อยกว่า 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 35.4 รองลงมาคือดื่มนาน 5-10 ปี ร้อยละ 34.8 จำนวนปีที่ดื่มสุราโดยเฉลี่ย ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เท่ากับ 17.0 ปี (S.D = 14.7ปี) และ 9.8 ปี (S.D = 7.4 ปี)

ความถี่ในการดื่มสุรา กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ดื่มสุรา สัปดาห์ละ 1 ครั้ง , สัปดาห์ละ 2 ครั้ง และเดือนละ 1 ครั้ง ในจำนวนเท่า ๆ กัน คือ ร้อยละ 33.3 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด พบว่าส่วนใหญ่ดื่ม เดือนละประมาณ 1 ครั้ง ร้อยละ 31.5

ตารางที่ 4.6 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามลักษณะการดื่มสุรา

ลักษณะการดื่มสุรา	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การดื่มสุรา	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่ดื่มเลย และเลิกดื่ม มากกว่า 1 ปี	10	76.9	194	52.2	204	53.0
ดื่มประจำจนเป็นนิสัย ภายใน 1 ปี	0	0	24	6.5	24	6.2
ดื่มเป็นบางครั้งบางคราวภายใน 1 ปี	3	23.1	154	41.3	157	40.8
ระยะเวลาที่ดื่มสุรา (ปี)	(n = 3)		(n = 178)		(n = 181)	
น้อยกว่า 5	1	33.3	63	35.4	64	35.4
5 – 10	0	0	62	34.8	62	34.3
11 – 15	0	0	17	9.6	17	9.4
16 – 20	1	33.3	26	14.6	27	14.9
มากกว่า 20	1	33.3	10	5.6	11	6.1
ค่าเฉลี่ย (Mean)	17.0		9.8		9.9	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	14.7		7.4		7.6	
ความถี่ในการดื่มสุรา	(n = 3)		(n = 178)		(n = 181)	
ทุกวัน	0	0	15	8.4	15	8.3
สัปดาห์ละ 1 ครั้ง	1	33.3	39	21.9	40	22.1
สัปดาห์ละ 2 ครั้ง	1	33.3	19	10.7	20	11.0
เดือนละ 1 ครั้ง	1	33.3	56	31.5	57	31.5
น้อยกว่าเดือนละ 1 ครั้ง	0	0	49	27.5	49	27.1

6.2 ลักษณะการสูบบุหรี่ ภายใน 1 ปี (ตารางที่ 4.7)

การสูบบุหรี่ในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่สูบบุหรี่เป็นประจำจนติดเป็นนิสัย ร้อยละ 92.3 และ 93.3 ตามลำดับ

ระยะเวลาที่สูบบุหรี่ กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่ สูบบุหรี่นาน 5-10 ปี ร้อยละ 30.8 และ 32.1 โดยเฉลี่ยสูบบุหรี่ นาน 14.9 ปี (S.D=10.2ปี) และ 13.3 ปี (S.D=8.8 ปี)

ปริมาณบุหรี่ที่สูบต่อวัน กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด สูบบุหรี่ในปริมาณ ครั้งชองต่อวันเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 46.1 และ 43.0

ตารางที่ 4.7 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามลักษณะการสูบบุหรี่

ลักษณะการสูบบุหรี่	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การสูบบุหรี่	(n = 13)		(n = 372)		(n =385)	
ไม่สูบบุหรี่เลย และเลิกสูบ > 1 ปี	0	0	7	1.9	7	1.8
สูบบุหรี่ประจำ เป็นนิสัยภายใน 1 ปี	12	92.3	347	93.3	359	93.3
	1	7.7	18	4.8	1	4.9
ระยะเวลาที่สูบบุหรี่ (ปี)	(n = 13)		(n = 365)		(n =378)	
น้อยกว่า 5	3	23.1	77	21.1	80	21.2
5 – 10	4	30.8	117	32.1	121	32.0
11 – 15	1	7.7	50	13.7	51	13.5
16 – 20	1	7.7	61	16.7	62	16.4
20 – 25	4	30.8	60	16.4	64	16.9
ค่าเฉลี่ย (Mean)	14.9		13.3		13.3	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน(S.D)	10.2		8.8		8.8	
ปริมาณบุหรี่ที่สูบ (ชอง / วัน)	(n = 13)		(n = 365)		(n = 378)	
น้อยกว่า ครั้งชอง	2	15.4	74	20.3	76	20.1
ครั้งชอง	6	46.1	157	43.0	163	43.2
หนึ่งชอง	4	30.8	116	31.7	120	31.7
สองชอง	1	7.7	8	2.2	9	2.4
มากกว่าสองชอง	0	0	10	2.8	10	2.6

หมวดที่ 7 ข้อมูลเกี่ยวกับสารเสพติด (ตารางที่ 4.8)

ชนิดของสารเสพติด จากการศึกษา พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด สารเสพติดประเภทเฮโรอีนเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 100.0 และ 98.5

สารเสพติดที่ใช้ร่วมกับสารเสพติดในปัจจุบัน กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่สารเสพติดประเภทเดียวคือ เฮโรอีน ร้อยละ 61.5 และ 63.7 ใช้เฮโรอีนร่วมกับยาบ้า ร้อยละ 15.4 และ 14.0 รองลงมาคือใช้ร่วมกับ ยานอนหลับ ร้อยละ 15.4 และ 13.4

การเปลี่ยนแปลงชนิดของสารเสพติด ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดไม่เคยเปลี่ยนชนิดของสารเสพติดที่ใช้ประจำ ไปใช้สารเสพติดประเภทอื่น ร้อยละ 30.7 และเคยเปลี่ยนแปลงไปใช้สารเสพติดประเภทกัญชา ร้อยละ 38.5 รองลงมาคือ ยาบ้า ร้อยละ 23.1 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด พบว่าส่วนใหญ่ไม่เปลี่ยนแปลงชนิดของสารเสพติดที่ใช้ ร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ เปลี่ยนแปลงไปใช้สารเสพติดประเภท กัญชา ร้อยละ 24.7

วิธีเสพสารเสพติด ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอดนิยมใช้วิธีฉีด ร้อยละ 92.3 ส่วนในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ร้อยละ 87.1

ความถี่ในการเสพสารเสพติด ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่เสพสารเสพติด วันละ 2 – 3 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 53.8 และ 57.3 ตามลำดับ

ปริมาณในการเสพสารเสพติด กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่เสพสารเสพติด ครั้งละประมาณ 60 มิลลิกรัม ร้อยละ 69.2 และกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ร้อยละ 44.4 ปริมาณสารเสพติดที่ใช้โดยเฉลี่ย ต่อครั้งเท่ากับ 81.5 มิลลิกรัม (S.D = 35.8 มิลลิกรัม) และ 92.3 มิลลิกรัม (S.D = 45.3 มิลลิกรัม)

ระยะเวลาในการเสพสารเสพติด ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ส่วนใหญ่เสพสารเสพติดนานมากกว่า 17 ปี ร้อยละ 38.4 ระยะเวลาติดสารเสพติดเฉลี่ย เท่ากับ 12.8 ปี (S.D=10.4ปี) และในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอดส่วนใหญ่ติดสารเสพติดนาน 5 – 8 ปี ร้อยละ 32.8 ระยะเวลาติดสารเสพติดโดยเฉลี่ย เท่ากับ 11.2 ปี (S.D=8.1ปี)

ตารางที่ 4.8 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามลักษณะการใช้สารเสพติด

ลักษณะการใช้สารเสพติด	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สารเสพติดที่ใช้ในปัจจุบัน	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
เฮโรอีน	13	100.0	366	98.5	379	98.5
ฝิ่น	0	0	2	0.5	2	0.5
กัญชา	0	0	2	0.5	2	0.5
ยาบ้า	0	0	2	0.5	2	0.5
สารเสพติดที่ใช้ร่วมกับสารเสพติดปัจจุบัน	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่มี	8	61.5	237	63.7	245	63.7
กัญชา	1	7.7	33	8.9	34	8.8
ยาบ้า	2	15.4	52	14.0	54	14.0
ยานอนหลับ	2	15.4	50	13.4	52	13.5
การเปลี่ยนแปลงชนิดของสารเสพติดที่ใช้	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ไม่เคย	4	30.7	200	53.8	204	53.0
เฮโรอีน	0	0	6	1.6	6	1.6
ฝิ่น	0	0	4	1.1	4	1.0
กัญชา	5	38.5	92	24.7	97	25.2
ยาบ้า	3	23.1	69	18.5	72	18.7
สารระเหย	1	7.7	1	0.3	2	0.5
วิธีเสพสารเสพติด	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ฉีด	12	92.3	324	87.1	336	87.2
กิน	0	0	1	0.3	1	0.3
สูบ	1	7.7	47	12.6	48	12.5

ตารางที่ 4.8 (ต่อ)

ลักษณะการใช้สารเสพติด	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความถี่ในการเสพสารเสพติดใน	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
ปัจจุบัน						
เป็นครั้งคราว	0	0	31	8.3	31	8.1
วันละ 1 ครั้ง	1	7.7	35	9.4	36	9.3
วันละ 2 – 3 ครั้ง	7	53.8	213	57.3	220	57.1
มากกว่า 3 ครั้ง / วัน	5	38.5	93	25.0	98	25.5
ปริมาณสารเสพติดที่ใช้ (mg/ ครั้ง)	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
30	0	0	20	5.4	20	5.2
50	0	0	1	0.3	1	0.3
60	9	69.2	165	44.4	174	45.2
75	0	0	39	10.5	39	10.1
90	0	0	3	0.8	3	0.8
100	1	7.7	22	5.9	23	6.0
120	1	7.7	18	4.8	19	4.9
150	2	15.4	95	25.5	97	25.2
200	0	0	7	1.9	7	1.8
300	0	0	2	0.5	2	0.5
ค่าเฉลี่ย (Mean)	81.5		92.3		91.9	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	35.8		45.3		45.4	
ระยะเวลาที่เสพสารเสพติด (ปี)	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
1 – 4	3	23.1	68	18.3	71	18.4
5 – 8	4	30.8	122	32.8	126	32.7
9 – 12	1	7.7	54	14.5	55	14.3
13 – 16	0	0	34	9.1	34	8.8
มากกว่า 17 ปี	5	38.4	94	25.3	99	25.7
ค่าเฉลี่ย (Mean)	12.8		11.2		11.3	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	10.4		8.1		8.2	

หมวดที่ 8 ความรู้ทัศนคติ และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรคปอด

8.1 ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันวัณโรค (ตารางที่ 4.9)

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดโรควัณโรค การติดต่อของโรควัณโรค อาการของวัณโรคและระยะเวลาในการรักษาวัณโรค ได้มากที่สุดคือ ร้อยละ 100.0 ส่วนกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคตอบแบบสอบถาม ได้ถูกต้องมากที่สุด คือ เรื่องของบุคคลที่เสี่ยงต่อการเกิดวัณโรค ร้อยละ 89.8 รองลงมาคือ อาการของวัณโรค ร้อยละ 84.9

ตารางที่ 4.9 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ที่ตอบแบบสอบถามถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรค จำแนกตามเนื้อหาของความรู้

เนื้อหาของความรู้	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	(n = 13)		(n = 372)		(n =385)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. สาเหตุของวัณโรค	11	86.4	290	77.9	301	78.2
2. บุคคลที่เสี่ยงต่อวัณโรค	13	100.0	334	89.8	347	90.1
3. การติดต่อของโรควัณโรค	13	100.0	307	82.5	320	83.1
4. อาการของโรควัณโรค	13	100.0	316	84.9	329	85.5
5. การรักษาโรควัณโรค	12	92.3	305	82.0	317	82.3
6.ระยะเวลาในการรักษาโรควัณโรค	13	100.0	137	36.7	150	39.0

เมื่อจัดระดับความรู้ตามเกณฑ์ของการให้คะแนนความรู้ (ตารางที่ 4.10) พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีความรู้เรื่องวัณโรค ในระดับสูง ถึง ร้อยละ 100.0 ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีความรู้ที่ถูกต้องอยู่ในระดับสูง ร้อยละ 62.4 รองลงมาคือความรู้ในการป้องกันวัณโรคระดับปานกลาง ร้อยละ 19.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนความรู้ในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เท่ากับ 5.7 (S.D = 0.4) และ 4.5 (S.D = 1.3) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.10 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามระดับความรู้

ระดับความรู้ในการป้องกันวัณโรค	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ความรู้ที่ถูกต้องระดับสูง	13	100.0	232	62.4	245	63.6
ความรู้ที่ถูกต้องระดับปานกลาง	0	0	72	19.4	72	18.8
ความรู้ที่ถูกต้องระดับต่ำ	0	0	68	18.2	68	17.6
ค่าเฉลี่ย (Mean)	5.7		4.5		4.6	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)	0.4		1.3		1.3	

8.2 ทศนคติที่มีต่อวัณโรค (ตารางที่ 4.11)

ข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม แยกตามลักษณะของคำถาม โดยแบ่งเป็นคำถามในเชิงบวก จำนวน 3 ข้อ และคำถามในเชิงลบ จำนวน 3 ข้อ ดังนี้

คำถามเชิงบวก ได้แก่

1. วัณโรคไม่ใช่โรคที่ติดต่อดีงายอย่างที่ใครเข้าใจ กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคตอบว่าเห็นด้วยและไม่เห็นด้วยในจำนวนที่เท่ากัน คือ ร้อยละ 30.7 ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ตอบว่าเห็นด้วยมากที่สุดคือร้อยละ 36.5 รองลงมาคือไม่เห็นด้วยร้อยละ 34.6

2. วัณโรคเป็นโรคที่รักษาให้หายขาดได้ กลุ่มที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เห็นด้วยร้อยละ 61.5 และร้อยละ 55.2 รองลงมาตอบไม่เห็นด้วยร้อยละ 38.5 และ 26.9

3. วัณโรคทำให้ร่างกายทรุดโทรม ดังนั้นจึงต้องกินอาหารที่มีประโยชน์ เช่น เนื้อ นม ไข่ ผัก ผลไม้ กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคตอบว่าไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือร้อยละ 61.5 และ ร้อยละ 46.6 รองลงมาคือไม่เห็นด้วยร้อยละ 38.5 และ 39.9

คำถามเชิงลบ ได้แก่

1. วัณโรคเป็นโรคที่ร้ายแรงมาก กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคส่วนใหญ่ตอบว่าเห็นด้วย ร้อยละ 38.5 และ 48.7 รองลงมาคือเห็นด้วยอย่างยิ่ง ร้อย 30.7 และ 23.4

2. วัณโรคเป็นโรคที่ควรระวังเป็นพิเศษ กลุ่มที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคส่วนใหญ่ตอบว่า ไม่เห็นด้วยร้อยละ 46.1 และร้อยละ 38.6 รองลงมาตอบเห็นด้วยร้อยละ 23.1 และ 36.3

3. เมื่อมีอาการไอ เบื่ออาหาร น้ำหนักลด ควรซื้อยาที่ร้านขายยากินก่อน กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคตอบว่าไม่เห็นด้วยมากที่สุดคือร้อยละ 76.9 และ ร้อยละ 48.3

ตารางที่ 4.11 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ที่ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามทัศนคติที่มีต่อวัณโรค

ทัศนคติที่มีต่อโรควัณโรค	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 13)		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 372)		รวม (n = 385)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. วัณโรคไม่ใช่โรคที่ติดต่อได้ง่าย						
อย่างไร้ที่ใครเข้าใจ						
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	7.7	21	5.7	22	5.7
- เห็นด้วย	4	30.7	136	36.5	140	36.4
- ไม่แน่ใจ	3	23.2	68	18.3	71	18.5
- ไม่เห็นด้วย	4	30.7	129	34.6	133	34.5
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	7.7	18	4.9	19	4.9
2. วัณโรคเป็นโรคที่รักษาหายขาดได้						
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0	0	3	.8	3	0.8
- เห็นด้วย	0	0	12	3.3	12	3.1
- ไม่แน่ใจ	0	0	51	13.8	51	13.2
- ไม่เห็นด้วย	8	61.5	206	55.2	214	55.6
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	38.5	100	26.9	105	27.3
3. วัณโรคเป็นโรคที่ทำให้ร่างกาย						
ทรุดโทรมต้องกินอาหารที่มีประโยชน์						
เช่น เนื้อ นม ไข่ ผัก ผลไม้						
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0	0	8	2.2	8	2.1
- เห็นด้วย	0	0	12	3.3	12	3.1
- ไม่แน่ใจ	0	0	29	7.8	29	7.5
- ไม่เห็นด้วย	8	61.5	174	46.6	182	47.3
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	5	38.5	149	39.9	154	40.0

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ทัศนคติที่มีต่อโรควัณโรค	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 13)		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 372)		รวม (n = 385)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
4. วัณโรคเป็นโรคที่ร้ายแรงมาก						
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	4	30.7	87	23.4	91	23.6
- เห็นด้วย	5	38.5	181	48.7	186	48.8
- ไม่แน่ใจ	1	7.7	29	7.8	30	7.8
- ไม่เห็นด้วย	2	15.4	70	18.8	72	18.7
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	7.7	5	1.3	6	1.6
5. วัณโรคเป็นโรคที่ควรรังเกียจ						
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0	0	23	6.3	23	6.0
- เห็นด้วย	3	23.1	135	36.3	138	35.8
- ไม่แน่ใจ	3	23.1	57	15.3	60	15.5
- ไม่เห็นด้วย	6	46.1	144	38.6	150	39.0
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	7.7	13	3.5	14	3.6
6. เมื่อมีอาการไอ เบื่ออาหาร น้ำหนัก ลด ควรไปซื้อยาที่ร้านขายยา มากินก่อน						
- เห็นด้วยอย่างยิ่ง	0	0	12	3.1	12	3.1
- เห็นด้วย	1	7.7	34	9.2	35	9.1
- ไม่แน่ใจ	0	0	27	7.3	27	7.0
- ไม่เห็นด้วย	10	76.9	180	48.3	190	49.4
- ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	2	15.4	119	31.9	120	31.4

เมื่อจำแนกทัศนคติตามเกณฑ์การให้คะแนนการจัดระดับทัศนคติ (ตารางที่ 4.12) พบว่า กลุ่มตัวอย่างทั้งที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรค มีทัศนคติที่ถูกต้องในระดับสูง ร้อยละ 92.3. ส่วนในกลุ่มที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค มีทัศนคติที่ถูกต้องระดับปานกลางเป็นส่วนใหญ่ ร้อยละ 73.4 ค่าเฉลี่ยของคะแนนทัศนคติในกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เท่ากับ 21.5 (S.D= 2.6) และ 20.4 (S.D = 2.7)

ตารางที่ 4.12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามระดับทัศนคติต่อวัณโรค

ระดับทัศนคติที่มีต่อโรควัณโรค	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 13)		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 372)		รวม (n = 385)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติที่ถูกต้องระดับสูง	12	92.3	49	13.2	61	15.8
ทัศนคติที่ถูกต้องระดับปานกลาง	0	0	273	73.4	273	70.8
ทัศนคติที่ถูกต้องระดับต่ำ	1	7.7	50	13.4	51	13.4
ค่าเฉลี่ย (Mean)	21.5		20.4		20.4	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	2.6		2.7		2.7	

8.3 การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค (ตารางที่ 4.13)

จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ตอบคำถามเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว เมื่อมีอาการไอ และมีเลือดออก และวิธีการที่จะทราบว่าป่วยเป็นวัณโรคเพื่อที่จะรักษาได้ทันทั่วทั้งที่ได้มากที่สุดคือร้อยละ 100.0 รองลงมาคือ การดูแลเครื่องใช้และอุปกรณ์การนอน และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายเชื้อ ร้อยละ 92.3 ส่วนในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ตอบคำถามเรื่องการปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการไอ หรือไอมีเลือดออก ได้มากที่สุดคือ ร้อยละ 91.6 รองลงมาคือ การดูแลเครื่องใช้และอุปกรณ์การนอน ร้อยละ 90.4

ตารางที่ 4.13 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ที่ตอบแบบสอบถามถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันวัณโรค จำแนกตามเนื้อหาความรู้

การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 13)		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค (n = 372)		รวม (n = 385)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. การปฏิบัติตัวเพื่อให้ร่างกายแข็งแรง	10	76.9	331	88.7	341	88.3
2. การจัดห้องนอนที่ถูกต้อง	10	76.9	332	88.8	342	88.6
3. การดูแลเครื่องใช้และอุปกรณ์การนอน	12	92.3	336	90.4	348	90.1
4. การได้รับวัคซีน บีซีจี	4	30.7	188	50.4	192	49.7
5. การมีรอยแผลเป็น บีซีจี	7	53.8	257	68.9	264	68.4
6. การปฏิบัติตัวเมื่อมีอาการไอ หรือไอเป็นเลือด	13	100.0	343	91.6	356	92.2
7. การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันการแพร่กระจายของเชื้อโรค	12	92.3	334	89.5	346	89.6
8. การปฏิบัติตัวเมื่อมีสมาชิกในครอบครัวที่ป่วยเป็นวัณโรค	8	61.5	270	72.4	278	72.0
9. การปฏิบัติตัวเพื่อให้ทราบว่าป่วยเป็นวัณโรค เมื่อทราบว่าป่วยเป็น จะได้รับการรักษาได้ทันทั่วทั้งที่	13	100.0	310	83.1	323	80.8

จำแนกระดับการปฏิบัติตัวในการป้องกันวัณโรค ตามเกณฑ์การให้คะแนน (ตารางที่ 4.14) พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีความรู้เรื่องการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค ถูกต้องในระดับสูง ร้อยละ 61.5 ในกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค มีการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค ในระดับสูง ร้อยละ 73.9 คะแนนเฉลี่ยของการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรคในกลุ่มผู้ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เท่ากับ 6.8 (S.D = 0.9) และ 7.3 (S.D = 1.5)

ตารางที่ 4.14 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด จำแนกตามระดับการปฏิบัติตัว เพื่อป้องกันวัณโรค

ระดับการปฏิบัติตัว	กลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรค		กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรค		รวม	
	(n = 13)		(n = 372)		(n = 385)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องระดับสูง	8	61.5	275	73.9	283	73.5
การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องระดับปานกลาง	5	38.5	76	20.5	81	21.0
การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องระดับต่ำ	0	0	21	5.6	21	5.5
ค่าเฉลี่ย (Mean)	6.8		7.3		7.2	
ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)	0.9		1.5		1.5	

หมวดที่ 9 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรกับการป่วยเป็นวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเสฟติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี (ตารางที่ 4.15)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรกับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดเชื้อเสฟติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี พบว่า ภาวะโภชนาการมีความสัมพันธ์กับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดเชื้อเสฟติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p -value = 0.010) กล่าวคือ ผู้ติดเชื้อเสฟติด ที่มีภาวะทุพโภชนาการป่วยเป็นวัณโรคปอด สูงกว่าผู้ติดเชื้อเสฟติดที่มีภาวะโภชนาการปกติ ส่วน อายุ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว ประวัติการดื่มสุรา และประวัติการสูบบุหรี่ ไม่พบความสัมพันธ์กับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดเชื้อเสฟติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี (p -value = 0.939, 0.282, 0.370, 0.557, 0.541, 0.486, 0.068, >0.05 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.15 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านประชากรกับการป่วยเป็นวัณโรคปอด ในผู้ติดเชื้อเสฟติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด				χ^2 - test	df	p-value
	ป่วย		ไม่ป่วย				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
อายุ							
ต่ำกว่า 35 ปี	8	3.1	225	96.6			
35 ปีขึ้นไป	5	3.3	147	96.7	0.006	1	0.939
รวม	13	3.4	372	96.6			
เพศ							
ชาย	11	3.1	343	96.9			
หญิง	2	6.5	29	93.5	0.977 *	1	0.282
รวม	13	3.4	372	96.6			
ระดับการศึกษา							
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	6	4.7	121	95.3			
มัธยมศึกษาและสูงกว่า	7	2.7	251	97.3	1.055*	1	0.370
รวม	13	3.4	372	96.6			
อาชีพ							
ไม่มีอาชีพหลัก	5	4.1	116	95.9			
มีอาชีพหลัก	8	3.0	256	97.0	0.309*	1	0.557
รวม	13	3.4	372	96.6			

* Fisher's Exact test

ตารางที่ 4.15 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด				χ^2 - test	df	p-value
	ป่วย		ไม่ป่วย				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
รายได้							
ไม่มีรายได้	5	4.3	110	95.7			
มีรายได้	8	3.0	262	97.0	0.474**	1	0.541
รวม	13	3.4	372	96.6			
ภาวะโภชนาการ							
ทุพโภชนาการ	12	5.4	209	94.6			
ปกติ	1	0.6	163	99.4	6.704	1	0.010*
รวม	13	3.4	372	96.6			
จำนวนสมาชิกในครอบครัว							
ต่ำกว่า 5 คน	7	4.1	164	95.9			
ตั้งแต่ 5 คน ขึ้นไป	6	2.8	208	97.2	0.485	1	0.486
รวม	13	3.4	372	96.6			
ประวัติการดื่มสุรา							
ดื่มสุรา	3	1.7	178	98.3			
ไม่ดื่มสุรา	10	4.9	194	95.1	3.094	1	0.068
รวม	13	3.4	372	96.6			
ประวัติการสูบบุหรี่							
สูบบุหรี่	13	3.4	365	96.6			
ไม่สูบบุหรี่	0	0	7	100	0.249**	1	>0.05
รวม	13	3.4	372	96.6			

* p < 0.05 **Fisher's Exact test

หมวดที่ 10 ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย อายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่าง ที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด (ตารางที่ 4.16)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย อายุ รายได้ และจำนวนสมาชิกในครอบครัว ตามการป่วยเป็นวัณโรคปอดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ระหว่างกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด และไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด (p - value = 0.744, 0.437, 0.358 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.16 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ของอายุ รายได้ จำนวนสมาชิกในครอบครัว จำแนกตามการป่วยเป็นวัณโรค

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด						t-value	df	p-value
	ป่วย			ไม่ป่วย					
	จำนวน	Mean	S.D	จำนวน	Mean	S.D			
อายุ	13	31.1	9.7	372	31.9	10.3	0.326	383	0.744
รายได้	13	3807.7	3556.3	372	4947.2	5238.7	0.777	383	0.437
จำนวนสมาชิกในครอบครัว	13	5.8	3.4	372	5.1	2.6	0.921	383	0.358
จำนวนคนที่นอนห้องเดียวกัน	13	2.0	1.2	372	1.9	1.1	0.012	383	0.770

หมวดที่ 11 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับการติดสารเสพติด กับการป่วยเป็นวัณโรคปอด ในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี (ตารางที่ 4.17)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเกี่ยวกับสารเสพติดกับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี พบว่า ชนิดของสารเสพติด วิธีการเสพ ความถี่ของการเสพ ระยะเวลาในการเสพ และปริมาณในการเสพสารเสพติด ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ กับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี (p - value = >0.05, >0.05, 0.707, 0.844 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.17 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับสารเสพติด กับการป่วยเป็นวัณโรคในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด				χ^2 - test	df	p-value
	ป่วย		ไม่ป่วย				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
ชนิดของสารเสพติด							
เฮโรอีน	13	5.4	366	96.6			
ฝิ่น กัญชา ยาบ้า	0	0	6	100.0	0.213*	1	>0.05
รวม	13	3.4	372	96.6			
วิธีการเสพ							
ฉีด	12	4.1	324	96.4			
สูบ กิน	1	2.8	48	98.0	0.307*	1	>0.05
รวม	13	3.4	372	96.6			
ความถี่ของการเสพ							
เป็นครั้งคราวและวันละ							
1 ครั้ง	1	1.5	66	98.5			
2 – 3 ครั้งและมากกว่า	12	3.8	306	96.2	0.883*	1	0.707
รวม	13	3.4	372	96.6			
ระยะเวลาในการเสพ							
1 – 8 ปี	7	3.6	190	96.4			
มากกว่า 8 ปี	6	3.2	182	96.8	0.039*	1	0.844
รวม	13	3.4	372	96.6			
ปริมาณในการเสพสารเสพติด							
30 – 100 มิลลิกรัม	10	3.8	250	96.2			
101 – 300 มิลลิกรัม	3	2.4	122	17.6	0.541	1	0.560
รวม	13	3.4	372	96.6			

* Fisher's Exact test

หมวดที่ 12 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระยะเวลา และปริมาณการเสพสารเสพติด ของกลุ่มตัวอย่าง
ที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด (ตารางที่ 4.18)

เมื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ย ระยะเวลา และปริมาณในการเสพสารเสพติดตามการป่วย
เป็นวัณโรคปอด ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทาง
สถิติ (p- value = 0.606 และ 0.396) ตามลำดับ

ตารางที่ 4.18 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ระยะเวลา และปริมาณที่ใช้สารเสพติด ของผู้ติด
สารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี จำแนกตามการป่วยเป็นวัณโรคปอด

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด						t-value	df	p-value
	ป่วย			ไม่ป่วย					
	n	Mean	S.D	n	Mean	S.D			
- ระยะเวลาในการ									
เสพสารเสพติด	13	12.8	10.4	372	11.2	8.1	0.530	383	0.606
- ปริมาณในการ									
เสพสารเสพติด	13	81.5	35.8	372	92.3	45.3	0.851	383	0.396

หมวดที่ 13 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับวัณโรคปอด กับการป่วยเป็นวัณโรคในผู้ติดสารเสพติดที่
ไม่ติดเชื้อเอชไอวี (4.19)

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับวัณโรคกับการป่วยเป็นวัณโรคปอดในผู้ติด
สารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี พบว่า การป่วยเป็นวัณโรคของสมาชิกในครอบครัวมีความสัมพันธ์ทางสถิติกับการ
ป่วยเป็นวัณโรคปอด ในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (p- value =0.013) กล่าวคือ
ผู้ติดสารเสพติดที่ป่วยเป็นวัณโรคปอด มีสมาชิกในบ้านป่วยเป็นวัณโรค ร้อยละ 13.3 ซึ่งสูงกว่าผู้ติดสารเสพติด
ที่ไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด ซึ่งมีสมาชิกในครอบครัวป่วยเป็นวัณโรค เพียงร้อยละ 2.5 ส่วนการได้รับวัคซีน
บีซีจี เขตที่อยู่อาศัยประจำ จำนวนคนที่นอนห้องเดียวกัน การมีบริเวณบ้าน และการมีเพื่อนบ้านป่วยเป็น
วัณโรคพบว่า ไม่มีความสัมพันธ์ทางสถิติ กับการป่วยเป็นวัณโรคปอด ในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี
(p-value = 0.241 , > 0.05 , > 0.05, 0.387 , 0.154) ตามลำดับ

ความรู้เกี่ยวกับวัณโรค ทักษะคิดต่อวัณโรค การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค จากการศึกษาพบว่า ข้อมูล
ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด เมื่อนำมาจัดระดับ
คะแนนตามเกณฑ์ของ Bloom พบว่า ความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับวัณโรค ทักษะคิดที่มีต่อวัณโรค และการปฏิบัติตัว
เพื่อป้องกันวัณโรค ระดับปานกลางและต่ำ ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยเป็นวัณโรคไม่มีคะแนนในระดับดังกล่าว
ดังนั้น จึงจัดระดับการให้คะแนน ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ระดับ คือ ความรู้ ทักษะคิด การปฏิบัติตัว

เพื่อป้องกันวัณโรค ระดับสูง และระดับต่ำ จากการทดสอบความสัมพันธ์ที่ได้พบว่า ความรู้ ทักษะคติและการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติการป่วยเป็นวัณโรคปอด (p-value = 0.137, >0.05, >0.05 ตามลำดับ)

ตารางที่ 4.19 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับวัณโรค และการป่วยเป็นวัณโรคในผู้ติดสารเสพติดที่ไม่ติดเชื้อเอชไอวี

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด				χ^2 - test	df	p-value
	ป่วย		ไม่ป่วย				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
การได้รับวัคซีน BCG							
ไม่ได้รับ	6	5.0	115	95.0			
ได้รับ	7	2.7	257	97.3	1.354**	1	0.241
รวม	13	3.4	372	96.6			
การป่วยเป็นวัณโรคของสมาชิกในครอบครัว							
ไม่มี	9	2.5	346	97.5			
มี	4	13.3	26	86.7	9.886**	1	0.013*
รวม	13	3.4	372	96.6			
ความรู้เกี่ยวกับวัณโรค							
ความรู้ที่ถูกต้องระดับสูง	13	4.1	304	95.9			
ความรู้ที่ถูกต้องระดับต่ำ	0	0	68	100.0	2.886**	1	0.137
รวม	13	3.4	372	96.6			
ทัศนคติต่อวัณโรค							
สูง	12	3.6	323	96.4			
ต่ำ	1	2.0	49	98.0	0.334	1	> 0.05
รวม	13	3.4	372	96.6			
การปฏิบัติตัวต่อการป้องกันวัณโรค							
การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องระดับสูง	13	3.6	351	96.4			
การปฏิบัติตัวที่ถูกต้องระดับต่ำ	0	0	21	100.0	0.776**	1	> 0.05
รวม	13	3.4	372	96.6			

ตารางที่ 4.19 (ต่อ)

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด				χ^2 - test	df	p-value
	ป่วย		ไม่ป่วย				
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ			
เขตที่อยู่อาศัยประจำ							
แออัด	11	3.5	301	96.5	0.112**	1	> 0.05
ไม่แออัด	2	2.7	71	97.3			
รวม	13	3.4	372	96.6			
จำนวนคนที่นอนในห้องเดียวกัน							
1-2 คน	10	3.3	291	96.7	0.012**	1	> 0.05
มากกว่า 2 คน	3	3.6	81	96.4			
รวม	13	3.4	372	96.6			
การมีบริเวณบ้าน							
มี	10	4.1	232	95.9	1.140	1	0.387
ไม่มี	3	2.1	140	97.9			
รวม	13	3.4	372	96.6			
การมีเพื่อนบ้านป่วยเป็นวัณโรค							
มี	3	8.1	34	91.9	2.182**	1	0.154
ไม่มี	6	3.0	192	97.0			
รวม	9	3.8	226	96.2			

* p - value < 0.05 ** Fisher's Exact test

หมวดที่ 14 วิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด (ตารางที่ 4.20)

เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของ ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติตัวป้องกันวัณโรคของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคปอด พบว่าความรู้ของกลุ่มตัวอย่างที่ป่วยและไม่ป่วยเป็นวัณโรคมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} < 0.05$) ส่วนทักษะคิดต่อวัณโรค การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค พบว่าความแตกต่างกันอย่างไม่มีความนัยสำคัญทางสถิติ ($p\text{-value} = 0.163, 0.338$)

ตารางที่ 4.20 เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ย ความรู้ ทักษะคิด และการปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรค จำแนกตามการป่วยเป็นวัณโรคปอด

ปัจจัยด้านประชากร	การป่วยเป็นวัณโรคปอด						t-value	df	p-value
	ป่วย			ไม่ป่วย					
	จำนวน	Mean	S.D.	จำนวน	Mean	S.D			
- ความรู้เกี่ยวกับวัณโรคปอด	13	5.7	0.4	372	4.5	1.3	8.770	383	< 0.05
- ทักษะคิดเกี่ยวกับวัณโรคปอด	13	21.5	2.6	372	20.4	2.7	1.398	383	0.163
- การปฏิบัติตัวเพื่อป้องกันวัณโรคปอด	13	6.8	0.9	372	7.3	1.5	0.960	383	0.338